{ ENFIANDO }

A electrocución

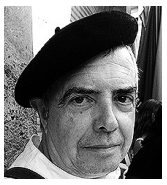

Afonso Eiré

Xornalista

"APAGA o candil, Marica Chuchus, apaga o candil que ten moita luz...". Coa aparición da electricidade, o de "apagar a luz" volveuse unha demanda constante nas casas. A luz eléctrica ollouse, por esa xeración que a viu chegar, coma un grande adianto. Por iso sempre tencionaron que non se podía malgastar e que era cara.

Tanto que non acendían as bombillas aínda que fixeran falta, racionábase as horas de escoitar a radio e, xa non digamos, cando chegou a televisión...: se se conectaba o televisor, apagábase a lámpada. E o de ter as luces acendidas por telas, un malbarate.

Para toda unha xeración, o recibo da luz é moito máis que unha factura. Pasou de ser un sino de abastamento a converterse, aos seus ollos, nun grande timo.

Consideran as empresas eléctricas como unhas ladroas. Expropiadoras dos seus soldos pero, tamén, en moitas ocasións, das súas terras para os encoros, dos seus montes para os eólicos. Empresas que tenden os cabos eléctricos e se fan donas das súas propiedades, cortando as árbores no ancho dunha autopista cando lles da a gana e sen pagarlles nada. Elas que ollan como mes tras mes o recibo da luz lles saca máis do 20% da súa pensión!

Así que, cada anuncio de aumento do recibo, cada cambio, convértese nunha electrocución, nunha inquedanza, cando non nun drama. Un drama que dura meses, no mellor dos casos, para aqueles que podan logo pagalo.

Están a practicar un terrorismo enerxético de baixa intensidade cunha clase social. E aínda din que abaratan a enerxía!

Prezo medio xuño do 2020, 11,31 Kv/h. Prezo máis barato 2 xuño 2021: 14,23. E non temos aínda os datos do aumento do recibo nos outros apartados, por exemplo, no transporte que pagamos o mesmo os que producimos que os que a importan, aínda que, de Galiza a Madrid, por exemplo, se perda o 25% da electricidade polo camiño. No conxunto, a suba vai ser un 44%.

No 2019 afirmaba o agora ministro de Consumo **Alberto Garzón**: "A oligarquía mete a man no peto e o Goberno non actúa. Hai que nacionalizala".

Estamos a falar máis ca de euros!

{ A SILVEIRA DE KIKO DA SILVA }

{ OS CARROUCHOS }

Memoria e máis memoria

Milagros Fernández

Catedrática de Lingüística na USC

HAI sitios e momentos polos que transitamos e, case sen decartámonos, volvemos camiñar, pasen os anos que pasen. Pegadas de pisadas que toman raizame en nós mesmos. O recente pasamento de **Franco Battiato** (1945-2021) gradou lembranzas musicais inusitadas. O noso **Manuel Jabois** (*Pongámonos la camiseta, los tiempos cambiarán*, *El País* 19/05/2021) confesaba que as cancións de Battiato levávano aos nomes dos hóspedes cando axudaba no negocio familiar mentres soaba a música do italiano. Podo dicir que me pasa algo parecido con algunhas cancións de **Elvis Presle**y. *In the ghetto* (1969) e *Suspicious in the mind* (1969) transpórtanme á vendima nos bacelos da Arriba de arriba, dende onde se escoitaban nidiamente os altofalantes da Cooperativa. Veñen á miña memoria os nomes e as facianas dos xornaleiros portugueses que axudaban nos labores da colleita.

Hai depósitos involuntarios de lembranzas. Mais, aínda sen activar a consciencia, o ingrediente da atención está presente nesas marcas que levamos gardadas. No caso de Jabois, o semellar de Battiato con seu pai actuou como móvil para escoitar con ganas as súas cancións. No meu caso, foi quizais a sorpresa da voz cálida de Elvis en melodías máis aló do rock o que pasou a grade para fixarme.

Está claro que non hai memoria sen prestar atención. Iso que se chama *intuición*, a i*ntelixencia intuitiva* así catalogada polo recoñecido biólogo suizo **Jean Piaget** (1896-1980), e posta de actualidade no libro de 2005 *Inteligencia intuitiva. ¿Por qué sabemos la verdad en dos segundos?* (do periodista canadense **Malcolm Gladwell**), descansa precisamente nos inventarios de experiencias previas que, por converterse en recordos latexantes, favorecen reaccións e decisións sen ter que pensar. Imos tendo claves que xeran automatismos para saber por adiantado ou para executar con axilidade.

Intúo se vai chover pola orixe do vento ou pola cor das nubes. Decido ir ao cinema cando un filme

> "Somos quen somos grazas aos nosos fondos de recordos

ten valoracións confrontadas. Sei con quen falou miña nai pola conversa que mantén comigo.

Coma todos os procesos cognitivos, a memoria é un mecanismo que debe exercitarse para que teña rendemento. Na esfera do ensino, todas as dinámicas de aprendizaxe precisan sempre e sen excepción de repertorios de memoria aos que acudir. Sen fondos de información non hai posibilidade de avantar en novas explicacións. Sen reter o que lemos nas páxinas primeiras, non é posible comprender o progreso narrativo nos capítulos posteriores. Atención e memoria son dúas caras desa moeda capital que usamos na formación dos estudantes. Memorizamos porque atendemos, porque hai algún motivo para espertar e para manter o noso interese. E prestamos atención porque estamos en condicións tanto para comprender novidades grazas aos coñecementos pousados, como para extender os nosos inventarios de saber. Memoria chama a memoria. Mais sobre todo memoria chama a atención.

O canadense **Donald Hebb** (1904-1985), pai da biopsicoloxía e pioneiro da neurociencia actual, afirmaba que aprender consiste en reiterar unha e outra vez conexións entre neuronas. A denominada *regla de Hebb* ten mostrado a súa eficacia nas redes artificiais de aprendizaxe. Ese requisito de redundar en circuitos para instruír en robótica figura maxistralmente plasmado na última novela do Nobel de 2017 **Kazuo Ishiguro**, *Klara y el sol* (2021), na que unha AA (amiga artificial), **Klara**, aprende a ser **Josie** por repetir e rexistrar memoria vital: "Cuanto más observo, más sentimientos acumulo".

Para reconocérmonos cada un de nós, son imprescindibles eses inventarios de lembranzas de vida. Esa mochila que cadaquén leva ás costas e que vai chea de prácticas acumuladas. Somos quen somos grazas aos nosos fondos de recordos. Á falla de memoria, perfil individual baleiro.

{ CRÓNICA PERSONAL }

Iglesias y la televisión

Pilar Cernuda

Periodista

DE vicepresidente del Gobierno a presentador de televisión. O mejor dicho: de presentador de televisión a vicepresidente del Gobierno y vuelta a presentador de televisión.

Según *Voz Populi*, ya está en marcha el proyecto televisivo en el que va a empeñarse **Pablo Iglesias**. Nada más conocerse que dejaba la política entró en contacto con él, o viceversa, uno de los empresarios más importantes de la comunicación audiovisual, **Jaume Roures**, de Mediapro, un hombre de la izquierda que simpatiza con el independentismo y que ha demostrado sobradamente que conoce el mundo de la televisión. Está empeñado en poner en marcha un programa presentado por Iglesias, con el que mantiene una buena relación.

Explica el diario digital que Roures e Iglesias preparan un programa de corte social para emitirlo en una plataforma o a través de internet. Esto último no sería la mejor opción para el ex vicepresidente, un hombre con un gran concepto de sí mismo al que no debe gustar verse en youtube como otras figuras que después de dejar una cadena puntera crearon su propio programa, en la mayoría de los casos con escaso éxito. Pero Iglesias y Roures es un tamdem potente que sabe cómo, dónde y a quién vender un producto.

Aspiraba el ex vicepresidente a entrar en el circuito de los ex importantes, los llamados a participar en los foros de Davos y Bilderberg, firmar libros con precontratos millonarios y ser llamados para impartir conferencias con cachés de muchas cifras. Regresar a la universidad no es una buena opción, no mientras siga cobrando la indemnización como vicepresidente, no es compatible con otro sueldo público.

No es mala salida para Pablo Iglesias. Sigue en el machito, que es lo que le interesa, y puede seguir impartiendo doctrina a sus simpatizantes. Pero, lo mejor es que mientras se gana la vida en una televisión privada, no puede imponer políticas extravagantes y dañinas en un órgano público. Por ejemplo, en un Gobierno.